

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-777/20-J

Název	Základní škola Jihlava, Demlova 32, příspěvková organizace
Sídlo	Demlova 4178/32, Jihlava
E-mail	zsjhlava@centrum.cz
IČ	47 366 257
Identifikátor	600 117 286
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeněk Nosek
Zřizovatel	Statutární město Jihlava
Místo inspekční činnosti	Demlova 4178/32, 586 01 Jihlava
Termín inspekční činnosti	29. 9. – 2. 10. a 5. 10. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného podle školních vzdělávacích programů v souladu s § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola Jihlava, Demlova 32, příspěvková organizace (dále škola) vykonává v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní knihovny.

Ke dni inspekční činnosti vzdělávala škola 17 dětí v přípravné třídě a 556 žáků ve 26 třídách prvního až devátého ročníku. Z celkového počtu 71 žáků s potřebou podpůrných opatření druhého až čtvrtého stupně se jich 47 vzdělávalo podle individuálního vzdělávacího plánu. Dalších pět žáků identifikovala škola jako žáky v prvním stupni podpory. Počet žáků je stabilní.

Školní družina poskytovala zájmové vzdělávání 168 účastníkům. Činnost školního klubu je podle vnitřní směrnice stanovena pro nejvýše 45 účastníků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel při řízení školy vychází z koncepce, která objektivně hodnotí aktuální stav a stanovuje realistické úkoly a cíle, které se daří postupně naplňovat. Dílčí řídicí kompetence účelně delegoval tak, aby byl bezproblémově zajištěn pedagogický proces i provoz školy. Plány krátkodobějšího charakteru (např. roční) jsou zpracovávány na základě podnětů pedagogické rady, což se pozitivně projevuje ve sdílení obsahu dokumentů ze strany učitelů.

Dobře je nastaven systém předávání informací mezi pedagogickými pracovníky a vedením školy o jednotlivých třídách, projevech chování žáků, realizovaných aktivitách, proběhlých jednáních (se žáky i zákonnými zástupci), řešených problémech atd. prostřednictvím měsíčních zpráv učitelů, asistentů pedagoga, vychovatelek. Realizováním pravidelných schůzek s vychovatelkami školní družiny či asistenty pedagoga podněcuje ředitel školy vzájemnou informovanost a sdílení zkušeností. V rámci pravidelného setkávání se žakovskou radou dostává ředitel a výchovná poradkyně aktuální podněty od zástupců jednotlivých tříd. Pro zákonné zástupce je vytvořen dostatek příležitostí pro získání zpětné vazby k prospěchu a chování žáků pomocí elektronické žakovské knížky, elektronické pošty i osobních setkání s rodiči. Získané údaje vedení školy analyzuje a většinou přijímá účinná opatření.

Podařilo se vytvořit stabilizovaný pedagogický sbor. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánováno především s ohledem na potřeby školy, s výhledem na obsazování specializovaných pozic i s přihlédnutím k preferencím pedagogů. Chybí však proškolení ve využití aktivizačních metod a forem výuky napříč pedagogickým sborem, což se potvrdilo v průběhu shlednutých hospitovaných hodin. Pravidelná hospitační činnost ředitele a zástupkyně školy přináší zpětnou vazbu ke kvalitě výuky. Ke zjištěným nedostatkům v přípravné třídě však škola nepřijala adekvátní opatření. Přestože vedení školy identifikovalo dílčí problémy ve výuce, nenastavilo žádoucí postupy, které by vedly ke zkvalitňování výchovně-vzdělávacího procesu s ohledem na věk dětí, jejich oslabené funkce a speciální vzdělávací potřeby.

Kontrolní činnost je realizována podle stanoveného plánu. Nezahrnovala však všechny potřebné oblasti. Bylo shledáno pochybení ve vedení povinné dokumentace, přičemž nedostatky v obsahu školního vzdělávacího programu pro přípravnou třídu měly negativní dopad na kvalitu vzdělávání. Uvedená dokumentace neposkytovala pedagožce žádoucí oporu pro přípravu a realizaci výuky. Nebylo zřejmé, jakých kompetencí má dítě po absolvování přípravné třídy dosahovat.

Přetrvává velmi dobrá úroveň prostorových a materiálních podmínek pro realizaci povinného vzdělávání včetně vybavení všech učeben dataprojektory. V budově školy jsou žákům vytvořeny vhodné příležitosti pro relaxaci. Prostředí má vysokou estetickou a edukační úroveň, vystaveny jsou žákovské práce, prezentovány výstupy projektů a zveřejňovány potřebné informace pro účastníky vzdělávání. Z psychohygienického hlediska méně vhodné umístění většiny oddělení školní družiny (kromě jednoho) do kmenových učeben řešily vychovatelky účelným rozvržením programu zájmového vzdělávání. Výhodou je možnost využití venkovních prostor, kde jsou velmi dobré podmínky pro realizaci odpočinkových a sportovních aktivit.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované vyučovací hodiny probíhaly ve vstřícné pracovní atmosféře, za vzájemného respektu mezi učiteli a žáky, s využitím přirozené komunikace a dodržováním nastavených pravidel. Ke splnění stanovených vzdělávacích cílů využívali učitelé frontální výuku kombinovanou s řízeným rozhovorem, samostatnou práci a práci ve dvojicích. Až na výjimky (např. v anglickém jazyce) nebyla zařazena skupinová práce. Nebyly tak využity možnosti pro rozvoj interpersonálních a týmových kompetencí. Nebyly zaznamenány aktivity vedoucí ke sdílení nebo rozvoji postojů. Aktivizační metody se objevovaly ojediněle. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami zvládali plnit úkoly s přispěním asistentů pedagoga. Většinou byla sledována zdařilá koordinace mezi učiteli a asistenty, což zvyšovalo účinnost výuky pro všechny žáky ve třídě. Účelné bylo procvičování učiva, které bylo předmětem distančního vzdělávání v uplynulém školním roce. Na základě ověření dosažených znalostí a dovedností pedagogové žáky pozitivně motivovali a hodnotili, případně učivo vhodně doplňovali. V závěru hodin často chyběl dostatek času na shrnutí a zopakování učiva, ověření dosažení vzdělávacího cíle a zhodnocení práce žáků učitelem či s využitím sebehodnocení a vzájemného hodnocení.

Vyučující na prvním stupni kladli na žáky přiměřené a srozumitelné požadavky, což se příznivě projevovalo ve vstřícných reakcích žáků. Některé shlednuté hodiny však vykazovaly dále uvedené rezervy. Učitelky efektivně využívaly názorné učební pomůcky, méně účelně již interaktivní techniku. Většinou sloužila k promítání obrázků bez návazného využití a žáci měli možnost ji využít sporadicky. Až na výjimky chyběla nabídka aktivit pro rychlejší žáky. Prezentované učivo bylo jen v některých případech účelně propojováno s příklady z běžného života a s využitím mezipředmětových vazeb. Tím, že vyučující většinou předkládaly hotová fakta, nebyl dostatečně podporován rozvoj kompetencí k řešení problémů.

V hospitovaných hodinách na druhém stupni vyučující žáky vhodně upozorňovali na možná úskalí při řešení úloh a promyšleně uváděli mezipředmětové souvislosti a ilustrativní příklady z praktického života blízkého žákům. Zdařilá diferenciací učiva vzhledem ke studijním předpokladům žáků však byla sledována ojediněle. Nejčastěji plnili žáci stejné úlohy. V některých hodinách nebyla žákům po ukončení samostatné práce umožněna okamžitá kontrola výsledku, což snižovalo účinnost práce s chybou. Didaktická technika byla využívána účelně např. k poslechu s porozuměním v hodinách cizích jazyků. Obdobně jako na prvním stupni byly shledány rezervy ve využití interaktivní tabule. Učitelé ji většinou využívali k promítání poznámek, ojediněle byla efektivně použita k podpoře názornosti a aktivizaci, zřídka pracovali s výukovým programem i žáci.

V metodicky a didakticky propracovaných vyučovacích hodinách vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace na druhém stupni se vyučující účelně zaměřovali na procvičení a upevnění gramatických a syntaktických jevů, práci s textem a slovní zásobu. V cizím

jazyce docházelo k velmi zdařilému rozvoji interaktivních řečových dovedností žáků zařazením práce ve dvojici. Vhodně byly korigovány odchylky od správné výslovnosti či gramatických struktur. Výuka byla vedena v cílovém jazyce, přičemž žáci prokazovali dobrou aktivní úroveň slovní zásoby. V hodinách vzdělávací oblasti člověk a společnost měli žáci dostatečnou možnost zapojovat se do výuky a projevit odpovídající úroveň vědomostí a dovedností. Také hodiny vzdělávacích oblastí matematika a její aplikace a člověk a příroda probíhaly v logickém sledu aktivit, které podporovaly upevňování potřebných znalostí a dovedností a umožňovaly navázat výkladem nových poznatků. Výuka byla názorná, často s využitím nápaditých didaktických pomůcek (např. papírové modely, pomůcky pro přírodovědné pokusy). Žáci se neobávali dotazovat v případě potřeby, uvádět příklady a doplňovat téma na základě vlastních zkušeností. V souvislosti s některými problémovými otázkami se však více angažovali učitelé a žáci nedostali dostatek prostoru pro komunikaci.

Nedostatky byly identifikovány ve výuce v přípravné třídě. Děti sice pracovaly v příjemném a podnětném prostředí, avšak většina činností probíhala frontálně s použitím metod a forem nevhodných pro danou věkovou skupinu. Nabízené aktivity se zaměřovaly především na rozvoj jemné motoriky. V nedostatečné míře byla zaznamenána podpora pohybových dovedností v oblasti hrubé motoriky, sebeobsluhy, sociálních či komunikativních dovedností. Nebylo zaznamenáno využití vhodných edukativních her, pracovních listů, obrázků a předmětů určených k rozvoji manipulace. Děti byly aktivní, ale zřejmý byl problém s udržením jejich pozornosti. Absence relevantních vstupních informací o jednotlivých dětech a pedagogické diagnostiky se negativně projevila v nedostatečně cílené individualizaci, která by vedla k rozvoji oslabených funkcí a vyrovnávání vývoje konkrétního dítěte.

Relaxační činnosti zájmového vzdělávání po ukončení dopolední povinné výuky byly spojené s pobytem venku, aby účastníci mohli v souladu s psychohygienickými požadavky změnit prostředí. Poté probíhaly vhodné spontánní hry a řízené aktivity v učebnách.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výchovně vzdělávací výsledky žáků škola průběžně sleduje. K jejich sumativnímu vyhodnocení dochází na jednání pedagogické rady. Analýzu individuálních výsledků, srovnávání výkonů mezi třídami v daném ročníku a stanovování opatření provádějí pedagogové systematicky v rámci schůzek metodických orgánů. Projednávány jsou vyučovací metody a formy, avšak ne vždy je diskutováno o efektivnosti přijatých opatření.

Škola využívala do školního roku 2016/2017 externího testování v pátém a devátém ročníku v předmětech český jazyk a matematika a pro zjišťování studijních předpokladů. V uvedených testováních dosahovali žáci vždy slabých až průměrných výsledků. Vyučující školy vyhodnotili jako hlavní příčinu neúspěchu žáků to, že podoba testů externího subjektu je pro žáky málo srozumitelná. Problém je však potřeba hledat v nedostatečných kompetencích žáků (čtenářská a matematická gramotnost, aplikace naučeného při řešení problému atd.) tak, jak na to poukazují i výsledky mezinárodního srovnávacího testování. V současné době ověřuje škola verzi vlastních testů.

Výchovná poradkyně, školní metodička prevence a speciální pedagožka mají v rámci školního poradenského pracoviště přesně vymezené kompetence a své činnosti účelně koordinují. Vytvořený systém pokrývá mimo jiné zjišťování problémů, zajištění diagnostiky, včasné poskytnutí informací pedagogům a vyhodnocování účinnosti podpory. Efektivně probíhají činnosti speciální pedagožky v oblasti podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Jedná se o předávání informací a spolupráci s třídními učiteli,

vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů a plánů pedagogické podpory, konzultace s poradenskými pracovišti, vyhodnocování účinnosti nastavených opatření a jejich případné změny. Škole se daří prostřednictvím primární prevence rizikových jevů předcházet nevhodnému jednání žáků. Realizované aktivity jsou vyhodnocovány a s ohledem na jejich účinnost případně opakovaně zařazovány do minimální preventivního programu. Do výše uvedených činností poradenského pracoviště však nebyly vždy zařazeny děti přípravné třídy.

Kariérové poradenství se prolíná výukou (v předmětu občanská výchova), aktivitami zaštiťovanými výchovnou poradkyní (besedy na úřadu práce, přehledky středních škol) a individuálními konzultacemi se zákonnými zástupci.

Žáci mají přístup k potřebným informacím i možnost anonymního sdělení svého problému (tematická nástěnka, schránka důvěry). Řešení podnětů a stížností žáků je věnována patřičná pozornost na týdenních poradách. V případě potřeby spolupracuje škola s krajským metodikem preventivních aktivit, neziskovým spolkem F Point, nízkoprahovým zařízením Vrakbar, dětskými lékaři, Policií ČR, Linkou důvěry či s oddělením sociálně právní ochrany dětí. Velmi pozitivní je úzká kooperace pracovnice Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogického centra Vysočina s pedagogy, žáky i zákonnými zástupci.

Vhodná podpora rozvoje kompetencí a zvýšení úspěšnosti žáků probíhá různými formami. Pravidelně jsou organizovány např. ročníkové dny, bloková výuky, přijímací zkoušky nanečisto pro žáky devátých ročníků. Na konci každého čtvrtletí jsou žáci vedeni k písemnému sebehodnocení. Někteří pedagogové vytvářejí vlastní výukové materiály, které jsou pro žáky efektivní podporou v průběhu výuky i v rámci domácí přípravy. Cíleně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami z oslovených škol Kraje Vysočina jsou každoročně pořádány Hrátky, v jejichž průběhu je podporován rozvoj například manuálních a sociálních dovedností.

Na základě analýzy průběhu a výsledků vzdělávání v době distanční výuky přijala škola opatření k úpravám obsahu vzdělávání ve školním roce 2020/2021. S využitím zpětné vazby od žáků, pedagogů a zákonných zástupců došlo k nastavení podmínek a pravidel pro případné opakování nestandardních situací. Pedagogové se domluvili na způsobu zápisu probíraného učiva, zadávání úkolů, podobě on-line výuky, hodnocení a komunikace se zákonnými zástupci, a to s ohledem na věk žáků (případně dětí v přípravné třídě).

Závěry

Vývoj školy

- Navýšením nejvyššího povoleného počtu účastníků ve školní družině lze uspokojit poptávku většího počtu zákonných zástupců po zájmovém vzdělávání žáků.

Silné stránky

- Vstřícná a podnětná atmosféra aktivizující rozvoj sociálních i pracovních kompetencí žáků.
- Dobře nastavené předávání informací o třídách mezi pedagogy a vedením školy.
- Kvalitní poradenská činnost školního poradenského pracoviště, včetně efektivně nastaveného systému, vzájemné spolupráce a vyhodnocování výsledků podpory směrem k žákům.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Kontrolní systém nezahrnoval monitoring vedení povinné dokumentace pro přípravnou třídu a školní klub, přičemž nedostatky ve školním vzdělávacím programu pro přípravnou třídu měly negativní dopad na kvalitu výuky.
- Ve výuce bylo nedostatečně diferencováno učivo vzhledem ke schopnostem žáků. Málo byly využívány aktivizační metody, sebehodnocení a vzájemné hodnocení, skupinová práce, situace vedoucí k řešení problému a rozvoji komunikačních dovedností žáků. Chyběly aktivity, které by cíleně rozvíjely postoje žáků.
- Výchovně vzdělávací proces v přípravné třídě nereflektoval věk dětí, jejich oslabené funkce a speciální vzdělávací potřeby. K identifikovaným nedostatkům ve výuce nebyla přijata adekvátní opatření.
- Škole v současné době chybí externí srovnání výsledků žáků s žáky z jiných škol. Není tak k dispozici zpětná vazba, která by umožňovala reagovat na aktuální úroveň obecně požadovaných znalostí a dovedností žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy / školského zařízení

- Nastavit kontrolní systém tak, aby zahrnoval všechny oblasti činnosti školy.
- Proškolit pedagogy ve využívání aktivizačních metod a forem výuky, popř. využívat vzájemných hospitací k předávání příkladů dobré praxe.
- Ve výuce se zaměřit na větší diferenciaci učiva, využití sebehodnocení a vzájemného hodnocení, těsnější propojování probíraného učiva s reálným životem žáků, vytvářet situace vedoucí k rozvoji týmové spolupráce a řešení problému. Poskytovat žákům prostor pro rozvoj komunikačních dovedností a postojů.
- Účelně využívat ve výuce interaktivní tabule s cílem zvýšit názornost a motivaci žáků. Využívat vhodné programy s cílem zapojit do práce s technikou samotné žáky.
- Nastavit výchovně vzdělávací postupy v přípravné třídě, které budou reflektovat věk dětí, jejich oslabené funkce a speciální vzdělávací potřeby. Vytvořit a vést odpovídající dokumentaci (školní vzdělávací program, třídní plán, pedagogická diagnostika), která bude východiskem pro plánování a realizaci výuky na odpovídající úrovni. Při nevhodných projevech chování dětí spolupracovat se školním metodikem prevence. V případě zjištěných nedostatků v rámci kontrolní činnosti přijímat potřebná opatření a vyhodnocovat jejich účinnost. Inspirovat se v zařízeních s obdobným složením dětí (předškolní vzdělávání v mateřské škole, speciální třída mateřské školy).
- Nastavit vhodné vrstevnické srovnávání výsledků vzdělávání tak, aby byla zřejmá dosažená úroveň obecně požadovaných kompetencí včetně jejich vývoje v průběhu školní docházky, a na základě zjištěných dat žákům cíleně nabízet aktivity, které odpovídají jejich očekávanému vývoji.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 15 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program „Škola, do které stojí za to chodit“, platnost od 1. 9. 2019
2. Školní vzdělávací program školní družiny „Zdravě, hravě, zábavně“, platnost od 1. 9. 2020
3. Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu základní školy, platnost od 3. 9. 2012
4. Vize a koncepce základní školy, ze dne 11. 6. 2020
5. Dokumentace školského poradenského pracoviště
6. Minimální preventivní program, školní rok 2019/2020 a 2020/2021
7. Školní program proti šikanování, školní rok 2019/2020
8. Plán činnosti výchovného poradce, školní rok 2020/2021
9. Plán práce školy, školní rok 2020/2021
10. Plán DVPP, školní rok 2019/2020 a 2020/2021
11. Hospitační záznamy, školní rok 2019/2020 a 2020/2021
12. Měsíční zprávy o činnosti pedagogických pracovníků
13. Měsíční hodnocení tříd, školní rok 2019/2020
14. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2018/2019
15. Provozní porady, pedagogické rady od 18. 4. 2017
16. Zápisy z jednání pedagogické rady
17. Externí testování, školní rok 2014/2015, 2015/2016 a 2016/2017
18. Pravidla pro distanční výuku, školní rok 2020/2021
19. Zápisy z žakovských rad, školní rok 2019/2020
20. Seznamy jednotlivých oddělení školní družiny, školní rok 2020/2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Ludmila Dobalová v. r.

Ing. Václav Čech, školní inspektor

Václav Čech v. r.

Mgr. Bc. Kateřina Hlaváčková, školní inspektorka

Kateřina Hlaváčková v. r.

Bc. Dana Kuličková, kontrolní pracovnice

Dana Kuličková v. r.

V Jihlavě 30. 10. 2020

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Zdeněk Nosek, ředitel školy

Zdeněk Nosek v. r.

V Jihlavě 27. 11. 2020